

Politiets sikkerhetstjeneste
Den sentrale enhet

Postboks 4773 Nydalen,
0421 OSLO
post@pst.police.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse
Nydalen allé 35, Oslo

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

JUSTISDEPARTEMENTET

16 APR 2009

SAKSNO.: 200807883

AVDELING: LOV/ESTSA/HJ

DOKNR. 60

Kontaktperson:

Deres ref.: 200807883
Vår ref.: 200700473-31
Dato: 15. april 2009

Høring - rapport "etterkontroll av reglene om strafferettslig utilregnelighet, strafferettslige særreaksjoner og forvaring"

Det vises til departementets høringsnotat. Gjennom e-post fra departementet 25. februar 2009 er vi orientert om at Politiets sikkerhetstjeneste (PST) ved en feil falt ut av listen over høringsinstanser, og at vi derfor er gitt en utsatt frist til 15. april for å inngi høringsuttalelse.

PST er gjennom politiloven § 17b tillagt ansvaret for å forebygge og etterforske (blant annet) vold og trusler rettet mot statsledelsen (straffeloven § 99). Av politiloven § 17d, første ledd lita c fremgår det at PST kan benytte tvangsmidler for å forebygge kvalifiserte former for vold og trusler som retter seg mot medlemmer av Kongehuset, Stortinget, regjeringen, Høyesterett eller representanter for tilsvarende organer i andre stater.

Til redegjørelsene i høringsnotatet, basert på forslagene i rapporten, vil PST knytte bemerkninger til de punkter som særlig berører vår oppgaveutførelse.

Til pkt. 2 forslag om opprettelse av en nasjonal koordineringsenhet

PST stiller seg positiv til forslaget om å opprette en nasjonal koordineringsenhet som vil sikre oversikt over personer som er dømt til tvungent psykisk helsevern. At et slikt register vil gi styringsdata til helsetjenesten som grunnlag for planlegging av tjenestetilbudet til den dømte, fremstår som en kvalitetssikring av tilbudet til den enkelte. For politi og påtalemyndighet vil muligheten for enkelt og effektivt å fremskaffe informasjon om *den domfeltes behandlingssted* og *hvem som til enhver tid er den faglig ansvarlige for oppfølgingen*, innebære en kvalitetssikring av våre plikter overfor samfunnet. Konkret hvilke opplysninger som bør inngå i et slikt register er etter PSTs vurdering av underordnet betydning for politi og påtalemyndighet.

Departementet peker selv på samfunnsvernet som en faktor den faglig ansvarlige skal vektlegge. Denne faktoren gjør at registeret ikke fullt ut bør hjemles i helseregisterloven. PST bifaller derfor forslaget om at registeret bør hjemles (også) i psykisk helsevernlov.

Påtalemyndighetens opplysningsplikt overfor registeret bør hjemles i påtaleinstruksen.

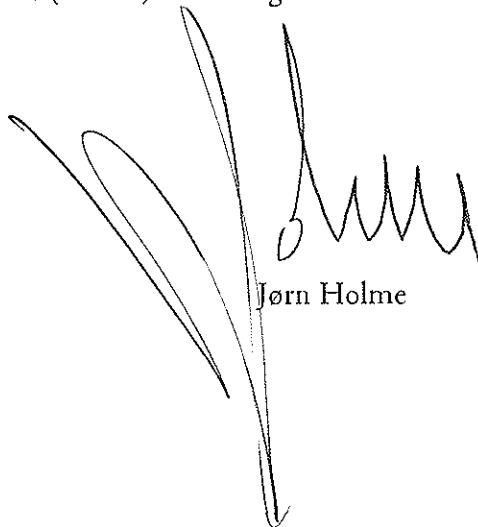
Til pkt. 4 utvidelse av virkeområdet for særreaksjoner for utilregnelige

Etter straffeloven § 39 faller en gruppe utilregnelige - med et til dels uklart farepotensial og som til stadighet begår kriminelle handlinger – utenfor virkeområdet for særreaksjoner for utilregnelige. Personene som inngår i gruppen har åpenbart behov for stabil oppfølging. Dersom oppfølging på frivillig basis fungerer og personene stabiliseres, reduseres også deres kriminelle aktivitet.

Utredningsgruppen redegjør for alternative muligheter for å løse den utfordringen at en gruppe kronisk psykotiske personer, som ikke får tilstrekkelig behandling, begår gjentatt og "plagsom" kriminalitet. For å kunne følge opp denne gruppen, finner PST at forslaget om innføring av et "plagsomkriterium" i lov om psykisk helsevern ville være formålstjenlig. Personene i denne gruppen trenger adekvat behandling og ikke stadig kontakt med politiet som følge av konflikt med samfunnet.

Utredningsgruppen peker på at innføringen av et "plagsomkriterium" vil representere et annet formål enn lovens hovedformål og innebære en utvikling i en markant annen retning enn det som har vært vektlagt for psykisk helsevern de senere år. Dilemmaet som oppstilles er at lovbrudd som ellers kunne gi en straffereaksjon på noen ukers fengsel vil kunne medføre langvarig innleggelse for den psykotiske lovbryster. Utredningsgruppen synes å strande mellom samfunnets behov for beskyttelse mot kriminalitet og helsepolitiske føringer for samfunnsintegrering av mennesker med psykiske lidelser. Etter PSTs vurdering må utviklingen tas på alvor og adekvate tiltak settes inn overfor denne relativt beskjedne definerte gruppe personer. Det er et avgjørende poeng her at tvungen behandling over tid, for et plaget individ uten innsikt i egen situasjon, er noe vesentlig annet enn straff.

Med bakgrunn i riksadvokatens brev til Justisdepartementet 26. april 2004, drøfter utredningsgruppen alternativet om å senke terskelen for lovbrudd som gir grunnlag for særreaksjon. Riksadvokaten foreslår momenter til et nytt nr. 3 i straffeloven § 39. Resultatet av dette synes å være det noe tannløse forslaget om å senke terskelen for å idømme særreaksjon noe, samtidig som det foreslås innleggelse for inntil to måneder på psykiatrisk institusjon med formål å utrede, samt direkte etablering av en nettverksgruppe med koordinator og plan for oppfølging. Sett i lys av hva som er realiteten for denne gruppen mennesker vil formentlig en innleggelse for inntil to måneder og med (nok en) utredning som formål være av marginal betydning i denne sammenheng.



Jørn Holme